

Sanat ve Bilim Eğitiminde Yaratıcılık

Tülay Çellek

tcellek@yildiz.edu.tr

Yıldız Teknik Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi

Tanınmış bir sanatçımızın öğrencilerine ait olan bir sergiye gitmiştim. Odanın ortasında kendi etrafımda dönerek izlerken çalışmalarını, birinin önünde duraladım. Resim, öğretmenin mi yoksa öğrencisinin mi diye bir türlü karar verememişim çünkü. Sergiyi bekleyen bir hanım resme sürekli baktığımı görünce “o resim, öğretmenin en başarılı öğrencisinin” dedi. Başarıya bakalım, öğretmenin çalışmasına en çok benzeyen, yani tamamen kendi kişiliği yok olup öğretmenin yapısına bürünen öğrenci en başarılıydı. Aynı şekilde bazı ders işleme tarzları da böyle sonuçlara çıkabiliyor. “Biz biliriz, siz karar veremezsiniz” sözleriyle bitirilen dersler gibi. Bu tarz, Lise düzeyinde “Desen Çalışmaları” ve “Resim Atölye” dersinde yapılan çalışmaların salt gözleme ve yinelemeye dayalı olması, tasarımın, yaratıcılığın bulunmaması, aynı anlayışın bazı G. Sanat Fakültelerinde de devam etmesi, “yaratıcılık sonra gelir” diye söylenmesiyle sürüp gidiyor. Nitekim tüm bunlar, öğretmen yetiştiremeyen okullardan mezun olup pedagojik formasyon almadan, üstelikte hiçbir deneyime sahip olmadan bir yerlere getirilmenin bedelini öğrencinin ödemesi şeklinde noktalanıyor tabii. Nasıl iyi bir profesör iyi bir yönetici olacak demek değilse, iyi bir sanatçı da iyi bir sanat eğitimcisi olacak anlamına gelmez. Çünkü, bunlarda ayrı bir özellik ve birikim ister. Nitekim iyi, başarılı bir eğitimin ilk nüvesini öncelikle idareciler ve sonra da eğitimciler oluşturur. Bu, her anda geçerlidir.

100-500 öğrenciyle Sanat Eğitimi gerçekleştirme istemi dersi, derslikten çıkarıp katılımsız konferansa çevirme yada tarih dersi gibi sunma şekline döndürüyor. Yani bireysellikten irak kitleye hitap eden bir ders konumu söz konusu oluveriyor. Halbuki F. NIETZSCHE, “*Kim temelde öğretmense, öğrencileriyle ilgili bütün her şeyi ciddiye alır, kendini bile*” diyor ve ekliyor “*yetenekli olmak yetmez: buna izin vermemizde istenir*”. “*Bilgi için bilgi*”-ahlakın kurduğu son kapan: *İnsan bir kez daha tümüyle bu kapana kısıyor*”. (F. NIETZSCHE)

Ama bu arada öğretmen yetiştiren Eğitim Fakültelerinde yapılan son değişiklik ile uygulamanın neredeyse sıfır noktasına indirgenerek salt teoriye yer verilmesi ciddi sorunlar yaratacaktır. Hepimiz de biliriz ki yaparak yaşayarak öğrenme en önemli öğrenme biçimidir. Uygulama dersi esnasında öğrenilecekler, teori dersinde öğrenilecekler kadar önemlidir. Çünkü öğretmen adayları da aynı yöntemle öğrencilerine hitap edecektir. Ancak atölye bulabilirse. Her şeyde denge önemlidir. Tabii ki kültürlü ve nasıl öğretmesi gerektiğini bilen, farklı yöntemlerle öğretim yapan öğretmen isteriz ama bunun da dozu ve çok yönlülüğü önemlidir. Öğrencinin modeli öğretmendir çünkü. Öğrencinin kafasını bilgiyle yada çizgiyle doldurmanız önemli değildir. *Önemli olan ayıklamaktır*. Öğrenciyi kendi kişiliği, kendi alanı çerçevesinde zenginleştirmek yerine öğretmenin kişiliğine çevirmek, tabii çevirirken de öğrenci bireyselliğini yok etmek yarar değil zarar vermektir başka işe yaramayacaktır. Hızlandırılmış eğitimin Resim Bölümünden mezun bir arkadaş tablo yapmadan okulu bitirdim, şimdi çocuklara ne öğreteceğim diye yanıma gelmiş yaptığım bütün ders planlarını da almıştı. Aynı şekilde kitap incelemeyen Türkçe Bölümünden mezun olan bir arkadaş da öğrenciye ne öğreteceğim diye kıvranıyordu bir zamanlar. İşte gelinen sonuç budur.

İdarecilik; motive etmektir, güdülemektir, teşvik etmektir. Sanat eğitiminin sonuçlarını sergileme öğrenciye ivme kazandırmadır. Çünkü bu, eğitimin tamamlayıcı parçasıdır. Ancak yönetici olarak getirilen bireyin bu tür etkinliklerin eğitimin önemli bir parçası, tamamlayıcısı ve gerekli olduğunun ayırıcısına vararak desteklemesi gerekir. Tam tersi çeşitli bahanelerle baltalamak yerine uygulatan olmalıdır. Sanat eğitiminde öğrencinin rolü kadar öğretmenin de rolü önemlidir. Sayın İdil BİRET, “iyi piyano çalabilirim ama iyi bir sanat eğitimcisi olamam” demiştir. Bu durumda sanatçı olmak ayrı bir şeydir, sanat eğitimcisi olmak başka bir şeydir. İyi bir şekilde psikoloji bilgisine sahip olmak ve eğitimle ilgili yayınları takip etmek gerekir. Bir değerlendirmede bile önünüze çıkarıyor bu bilgiler. Eğer yoksunsanız bu bilgi ve deneyimden öğrenci çalışmalarını birbiriyle mukayese ederek değerlendirme yaparsınız ayrıca öğrenciyi değil hocasını değerlendirirsiniz. Bu da gösterir ki öğrenci yok, hoca var. Halbuki değerlendirmeler her öğrencinin kendi alt yapısına, gayretine vs. göre yapılır. Kassel Üniversitesi’nden Prof. BOSH’a üniversiteye 25 öğrenci almasını söylemişler. Başvuru 400 kişi olmuş ve BOSH hepsini almış. İtiraz edilince de “*yeteneksiz insan yoktur, farklı yeteneklerde insan vardır*” demiş. *Tüm eğitimcilerin bu ayrıcalığı bilmeleri gerekir. Seçme, yorumlama ve yenileme çerçevesinde öğrenci bir kavramı, bir duyguyu, düşüncüyü, bir algıyı kendi seçtiği malzemeyle gerçekleştirir. Ama bu seçim eğitimci tarafından yatsınrsa öğrenci kişiliği de yatsınmış demektir. Ortak çalışmanın boyutu çok önemlidir. Ancak kişiliği, beğeni zorlamasına taşımamalıdır*. H. READ “estetik duyarlılığın eğitilmesi, eğitimin en önemli ve temel görevlerinden biridir” der. Bu görevde öğrenciye yaklaşım biçimi önemlidir. İnsandaki enerjiyi, yaratma isteğini bir yere kanalize etmek eğitimle olur. Burada önemli olan bu enerjinin doğru alana kanalize edilmesidir. İşte genelleme yapacak olursak Bilim Eğitiminin yanında Sanat Eğitimi de bu nedenle gereklidir. H. READ “iyi sanat eseri yaratılması değil, daha iyi insanlar ve toplumlar yaratılması amaç edilmelidir” der. İ. SAN ise “Sanat Eğitimi kişiliğin uyumlu bir bütün olarak gelişimi sürecinde bireydeki yaratıcı ve üretici güçlerin gözetilip geliştirilmesini amaçlar” demektedir. Eğer öğretmenin eleştirilerinde kullandığı tek sözcük öğrenci tarafından yüz sözcüğe çevrilebiliyorsa kişiliği doğrultusunda gelişecektir ama eğer

öğretmenin yüz sözcüğü öğrencide bir sözcük olarak kalıyorsa öğretmenin kişiliği öğrencide devam edecek demektir. Demek ki tek kitap tek insan değil, **araştırma çoğulculuğunda çalışmak gerekir**. Bu anlamda yaklaşımlar ve yöntemler önemlidir. Nitekim hiçbir zaman öğretim yöntemi tek değildir. Hele söz konusu Sanat Eğitimiyse. Çünkü bu eğitimin, bireysel ayrıcalıklara göre yapılması gereklidir. Yani yöntem tahtaya çizilen şablonun yinelenmesi değildir. Seçilen malzeme yaratıcılığa atılan adımlardan biridir. Bu nedenle önerilen tek tip malzeme öğrencinin yaratıcılığına, beklentisine hitap etmeyebilir. Bu yüzden öğrencinin tercih ettiği alanla ilgili malzeme küçümsenmemelidir. Tam tersi *yaratıcılık bağlamında bir alanda öğretilenlerin diğer alanlarla ilişkilendirilmesi öğrenciyi zenginlik katacaktır*. “Trenle mi geldin fotoğrafınla mı” diyen J. BERGER, “bütün fotoğraflar bir ulaşım biçimi, yokluğun dile gelişidir” diyerek malzeme çeşitliliğinin önemine de bir örnek vermiştir bence.

“Gerbera Spectrum”

Her şeyde olduğu gibi Sanat Eğitiminde de tek çözüm, tek yöntem yoktur. Ayrıca aynı kavramları taşıyan diğer sanatsal alanlara aktarımda da engelleyici değil destekleyici olmak gerekir. Ancak bu, yine de her alanın özelliğinin birebir aynı olacağı anlamını taşıyor tabii ki. Sadece ortak olan paydalarda birleşmek, ayrı olanlarda bilgilendirerek zenginleştirmek olmalıdır. Bunun için de eğiticinin öncelikle öğrencinin bireysel ayrıcalıklarından haberi olması ve çok iyi Psikoloji, Felsefe bilgisine sahip olması gerekir. Bu bağlamda ancak alanlara ve kişiliklere doğru hitap edilebilir. Yani beyinleri doldurmak yerine, seçmeye olanak sağlamaktır aslolan. Nitekim metin yazarı E. Mc CABE yaratıcılık anahtarının yalınlıkta yattığından söz eder. Gözümüz bile çevremizde gördüğümüz yığınla yazıdan, elemanlardan seçim yaparken Sanat Eğitiminde, neden ona seçim yapma fırsatı tanımıyoruz? Öğrenciden yenilikçi, bireysel bir yaklaşım beklenmelidir. Öğretim elemanının kişilik tekrarı değil.

Yaratıcılık her alanda bilinmeyen bulma, özgün olma, her yeni karşılaşmaya, probleme farklı çözümleme uğraşısıdır. “Yaratıcılık bir tür meydan okumadır.” (E.BECER) Bunları **yaparken başka alanlardan beslenme gerekir**. Tüm bunların yerini bulması ve değerlendirilmesi de öğrenciyi araştırmaya yöneltmek ve daha çok seçenek sunmalarını sağlamakla olur. Çok konu yerine yeterli konu ve bu yeterli konunun araştırılması, fazla olasılık ve seçeneklerin olmasına dikkat edilmesi, yönlendirilmesi söz konusudur; müdahale edilmesi değil. Sınırları zorlamak alışkanlıkları sorgulamak... İşte Sanat Eğitimi budur bir anlamda. W. BERNBACH, “yaratıcılık bir disiplin sorunudur” der, evet Sanat Eğitimi bir disiplin eğitimidir. Öğrenciyi çalışma tarzında özgür bırakmak ama çalışmasında disiplin istemek. Ancak bu disiplinle, düşünsel derinlik ve estetik problemlerde tasarımlar yaratılabilir. Yaratıcılık disiplinle örtüşür. Yönetmen L. ERNST, “yaratıcılığın daha önce hiçbir araya gelmemiş iki kavram ya da nesneyi orijinal bir bileşim oluşturan üçüncü bir kavram ya da nesneye dönüştürme becerisi olduğunu” belirtmiştir. Yaratıcı bireyler özgürlüğüne düşkündür, yetilerini alışılmadık biçimde deneyimleyerek farklı şekilde aktarırlar. Yaratıcı birey bilgiyle donatılmalıdır. Oregon Üniversitesinden J. D. EWAN en fazla kaynaktan yararlanan en yaratıcı olduğunu iddia eder. Sentezleme ve analizi çok iyi kotaranlar daha yaratıcı bireylerdir. Yaratıcılar, olanakları zorlar. Özünde farklılık yatar. Önceden birbiriyle ilişkisi olmayan kavram ve görsel unsurlar arasında bağlantılar kurma yeteneğidir yaratıcılık. Tabii hayal gücü olmadan da düşünce üretilemez. Yaratıcı insan okuyan, gözlemleyen, dinleyen ve araştıran bireydir.

Yaratıcı yöntemler;

1. Kapsamlı düşünme; birden fazla yöntem
2. Beyin fırtınası, (A. OSBORN) grup çalışması
3. Kuluçka yöntemi; bir konu üzerinde uzunca çalıştıktan sonra dikkat başka bir konuya çevrilir. Kuluçkaya yatırılan esas konuya dönünce yaratıcılıkta sıçrama söz konusu olabilir
4. Not alma yöntemi; eskiz, karalama bir çok yaratıcı düşünce ya da buluş kağıt üzerine çabucak aktarılır. Bulunan çözümler, sürekli evrime uğrayarak gelişir ve zenginleşir. Her tür malzeme kullanılır, eskiz kağıdı, pelür, bilgisayar vs.
5. Sentez yöntemi; buluşlar çoğu kez birbiriyle çelişen, aykırı unsurların bir araya gelmesiyle ortaya çıkmıştır. (Örn. PİCASSO'nun Kübizmin doğuşunu Afrika maskelerinden esinlendiğini söylemesi gibi) Ayrıca bir not

defterine sürekli not almak ya da yazmak da yöntemlerden biridir, yaratıcılık adına. Daha sonra bu notlar değerlendirilir, ilişkilendirmeler yapılır.

6. Görsel incelemeler; bakma, gözden geçirme, denetleme. Müzeler, sanat galerileri, kütüphaneler beyni zenginleştirecek kaynaklardır.

Tasarım süreci ise;

- Problemin tanımı
- Bilgi toplama
- Yaratıcılık ve buluş süreci; problemin tanımı ve olasılıkların araştırılmasına yönelik çalışmaları içerir. Çözümler, olasılıklara noktadır.
- Çözüm bulma
- Uygulama

Tasarımda görsel unsurlar bir bütünlüğe sahip olmalıdırlar. Ayrıca tasarımda sezgi, önsezi de önemlidir. Ancak bir tasarım salt içgüdülerle oluşmaz. Tasarım ilkelerini bilmek (zıtlık, ritm, denge vb.) ve bunları gerektiği yerde kullanmak lazımdır. İşte Sanat eğitimi bu anlamda da gereklidir. Sayın Prof. Dr. B. ÖZGÜLTEKİN' in de dediği gibi önce yaratıcılık gelir, kafaları bloke etmeden. Kendisi Almanya'daki Sanat Eğitiminden verdiği örneklerde "yumurtayı kırmadan bir masa üzerinden yere nasıl düşürürsünüz" sorusuna öğrencinin yanıt araması vardı, uygulama çerçevesinde. Bu, öğrenciyi salt gördüğünü yineleyen, öğretmen kimliğine büründüren tarzdan kurtulması beyinsel faaliyetlerini, sezgilerini, duygularını, kendi kişiliğini kullanması demektir. Hayal eğitimi de gereklidir. Hocanın tahtada gösterdiğini yineleme değil. G. VASSAF "*yaratıcılığın duvarları yoktur*" diyor ve devam ediyor; "yaratıcılık yaşamın doğrulmasıdır. İnsanın özgürlüğünün doruk noktasında yeni ufuklara doğru uzanmasıdır. Yıkcılık yaratıcılıkla yok edilir". Yaratıcılık, yoğunluğu beraberinde getirir. İnsanın ve yaşamın anlamıdır. Bir gereksinmedir çünkü. Var olmanın bir yolu, hayatın göstergesidir. "Ölümsüzlük adına yaratıcılık eylemi vardır. Resim yapmak gibi" (LİFTON) Yaratılanın paylaşılması bir başka doyum noktasıdır. Anlam göstergesidir. "*Yaşam sevgisinin içinde yaratıcılık vardır.*" (E. FROMM) Tüm bunlar fark etmekten geçiyor. Algının önemi burada başlıyor işte. Yeşili görmek, kuş sesini duymak, yanımızdan geçip giden güzelliği ya da kötülüğü fark etmek ve sevgiyle örüntülenen yaratıcılık gibi...

İletişim, yaşantımızı etkileyen en önemli özelliktir. Sanat da bir şekilde iletişim serüveninin içinde yer alır. Eğitimin bu bağlamda payı çok büyüktür ve sanatla eğitim arasında bir ilişki vardır. Sanatı kavramak, sanat eserinde iletilmek, duygu ve düşüncüyü anlatmak da bir sanat kültürünü gerektirir. Sanat insanın özsel güçlerinin dışı vurumudur ve gelişmeyi sağlar. İnsanın en önemli özelliği öğrenmek ve bunu deneyimlerinde kullanarak gelişmektir.

"Tasarım eğitiminde, bilinçaltı ve bilinçüstü düşünme olgusu ve duyusunu kendine özgü bir bütün haline getirme amaçlanmalıdır. Bu bağlamda algı eğitimi de yapılmalıdır." (B. DENE) Yetenek kalıtımsal olabilir ancak yaratıcılık öğretilir ve geliştirilebilir. Yaratıcı yetiler entelektüel birikim ve becerilerden kaynaklanır. Bu da eğitimle gelişebileceğinin bir göstergesidir. Tabii bunda araştırmanın önemi çok büyüktür. Çünkü *daha çok araştırma yapanların, daha az araştırma yapanlara göre yaratıcılıkları daha çok gelişir*. Burada öğretmene düşen görevlerden biri de öğrenciyi kendini eğitime olanağı tanımak, oto kontrolünü sağlamasına fırsat vermektir. Öğrenciyi eğitimde kazandırılacak yaratıcılık, yaşantısı boyunca her alanda kullanacakları bir süreç, bir düşünüşü tavrı olacaktır. Bu arada sanat kadar bilimle, bilim kadar sanatla da ilgilenmek bilmek-hissetmek, mantık-sezgi arasında gidip gelmeler yaşamı daha da hareketlendirecek ve zenginleştirecektir. Yaratıcılığı geliştirilmiş insan diğerlerinden farklıdır her anlamda beklentileri, yaptıkları ve düşünüşü sistemiyle. Bu nedenle eğitimin içinde önemle yer alması güzel bir dünyanın temeli olması açısından önemlidir. Çünkü insanın doğasında seçmek, beğenmemek, daha iyiyi istemek vardır. Eğitimle bunlar bilinçlenecek ve yükselecektir. Bazı alışkanlıkların değişimi böyle gerçekleştirilir. Bu nedenle öğrenciler cesaretlendirilmelidir. Yaratıcılığın reçetesi yoktur, bireye göre değişir. Ama bu, öncelikle öğrenciyi ayrı bir kişilik olarak kabul etmekle olur. "*Sanat Eğitimi öğrencinin algı alanının genişlemesine, sözlü iletişimin yanında sanatsal bağlamda farklı bir alanda iletişimin gerçekleşmesine, kişisel gerginliklerin azalmasına, ilgi ve merakın yoğunlaşmasına ve teknik becerinin gelişmesine neden olur*". (B. DORUK) Önemli olan öğrencinin çevreyi gözlemleyip tepki göstermesi, ayırt etmeyi ve yargılanmayı öğrenmesidir. Bunlar öğrencinin görsel, sessel, devinimsel ifade gücünü arttıracaktır. "*Görsel dilin gelişmesi, görsel düşüncenin de gelişmesini beraberinde getirecektir.*" (N. KNOPLÉ) Öğrenme tarzı; zihinsel yeti ve duyuşsal alandaki ilgi, beceri ve değerlere ilişkin davranışları değiştirecek ve dengeli bir şekilde geliştirecektir. Başlamak gözlemlemekle olur ve uygulama, analiz, sentez, değerlendirme Sanat Eğitiminin bileşenleridir. Yaratma; gözlem, bilgi, ilke, deney, merak, araştırmayla gerçekleştirilir. Bu bağlamda parçaları birleştirerek bütün oluşturmak böylece bütünlük içinde çeşitlilik sağlamaktır. Tabii örneklerle de eğitimi zenginleştirmek gerekir ; sanatçı ve öğrenci çalışmalarıyla.

İnsan; zihnini, duyularını, duygularını kullandığı sürece vardır. Temel Tasarım bu işlevsellik nedeniyle gerçekleştirilir. Not almayı öğrenmek -çizerek ya da yazarak-; yıllarca soru sormayan, tek boyutlu, tek çözümlü daima öğretmenin istekleri doğrultusunda görmeye alıştırılmış öğrencilere, kazandırılacakların başında gelmelidir. Araştırma, bulma, değiştirme, ekleme, çıkartma, yerine koyma, yeniden düzenleme, tersine çevirme, birleştirme; RICHARDS-OSBORN beyin fırtınası üzerine çalışmaların püf noktalarını oluşturur.

GORDON' a göre;

1. İnsanların yaratıcılık süreçleri tanımlanabilir. Bu tanım öğretilbilir bir yöntem halinde sunulursa hem bireylerin hem de grupların yaratıcı üretimlerini artırır.
2. *Bilim ve sanattaki yaratıcılık eşdeğerdir ve aynı bilinçaltı süreçten yararlanır.*
3. Kişisel yaratıcılık süreci ile grup yaratıcılık süreci arasında benzerlik vardır.

Robert Doisneau
"Untitled"

Yaratıcılık bir süreçtir, eğitimle geliştirilebilir. Öğrenci çalışmaları izlenerek yaratıcılık süreci eğitilebilir. Önemli olan, olaylara, fikirlere, kurallara, davranışlara, nesnelere farklı bakmak ve değiştirmek istemektir. Yaratıcılık ayrıntının görülmesi ve birleştirilmesidir. Bu nedenle eğitim sürecinde yaratıcılık nefes almak gibi olmalıdır. Temel tasarım düşünebilmeyi ve düşünce, sezgi ürünlerini iletebilmeyi içerir. Ama hiçbir zaman unutmamak gerekir, Temel Tasarım yöntemleri deneyseldir. Temel Tasarım Sanat Eğitiminin alt yapısını oluştururken yaşam boyu sürecek anlamları içinde taşınmalıdır. Bu bağlamda sadece geleneksel biçimleri yinelemek yerine, çağın kültürünü yakalama yolu ile yaratıcılığa yer vermek gereklidir. Bu nedenle salt görüleni tekrarlamak ve kopya çalışmalarında kalmak zanaatsal tavrı geliştirir. Halbuki yaratıcılıkta; algı zenginleştirilmesi, bellek beslemesi, sezgisel tavrı geliştirici davranış biçimleri gereklidir.

Tekrar tanımlar yapılırken ilişkilendirmeler ve değerlendirmeler yapmak lazımdır. Tabii amaca erişebilmek için bu tarz bir eğitime çok küçük yaşlarda başlamak gerekir. Sonuçta öğretme, öğrenmeye dönüştürülmelidir. Bunun içinde öğretim elemanının hümanist, kuramcı ve uygulamacı olması gerekir. Çalışmaların gerçekleşmesi öğretmen kimliğinde değil öğrenci kişiliğinde olmalıdır. Kitle değil birey olmak felsefesiyle yaşamak ve yaşatmak eğitim amaçlarının başında gelir.

Tarihte kalabilmenin, uygar bir toplumda yaşayabilmenin koşulu sanat, kültür olduğuna göre bu bağlamda eğitiminin de ne denli önemli olduğunu kabul etmek durumundayız. Kaldı ki vereceğim bir örnekte sanat eğitiminin salt kendi alanı içinde hapis olmadığını, farklı alanlara da ne kadar katkısı olduğunu gösterecektir. *Yale Üniversitesindeki Tıp Fakültesi öğrencileri bir tanıyı doğrulayan ayrıntıları sık sık gözden geçiriyorlarmış. Bu öğrencilere Güzel Sanatlar dersi verilmeye başlanmış. Sonuçta bu dersi alan öğrencilerin tanı yetilerinin geliştiği görülmüş (CBT). Bakmayı öğrenme ve ayrıntıda gezinmek; algıyı, duyuları geliştirdiği kadar zihni yetileri de olumlu etkiler. İnsan salt mantıkla örüntülü değil duyguyla da yüklüdür. O halde Bilim Eğitiminin yanında Sanat Eğitimi de gereklidir.*

ROUSSEAU, PESTALOZZİ ve FROUBEL çocuğun özgün bir kişiliği olduğunu varsayıyorlar. İşte Sanat Eğitimi bu anlamda büyüklerin, öğretmenlerin kişilik yinelemesi değil, öğrencinin kendi kişiliği bağlamında geliştirilmesiyle gerçekleştirilmesidir. F. ÇİZEK (1920), gerçek yaratıcılık için çocukların özgür kılınmalarının önemli olduğunu, onların yetişkinlerin etkisinden uzak tutulmaları gerektiğine inanmıştır. S. FREUD (1920-1930) ise, yetişkinlerin sanatla uğraşan çocuklara karışmalarının daha sonra telafi edilemeyecek rahatsızlıklara ve

çocukta bir çeşit duygusal komplekse neden olabileceğini savunmuştur. 16. yy'ın yaşantısı ile orantılı yöntemleri ya da bir okulun açılış yılındaki yaşantı ve aldığı örnek zaman içinde yaşanan değişime koşut farklılaşmaya gitmelidir. Yoksa eskiyi yinelemekten başka işe yaramayan yöntemlerle öğrenci yaratıcı bazda yetiştirilemez. Halbuki Sanat Eğitimi öğrenciyi görmeye bir o kadar da aramaya, sormaya, denemeye, merak etmeye, yaratıcılığa vs. götürmelidir. Bu bağlamda disipline edilmelidir Sanat Eğitimi. Eğitim yöntemleri öğrenciye göre değişeceği gibi, doğrudan, rehberlik anlamında ya da serbest tarzda da gerçekleştirilebilir. Yöntem her ne olursa olsun öğretmen müdahale eden değil, yönlendiren, organize eden ve değerlendirmeyi öğrenciyle birlikte yapan olmalıdır. Hatta öğrencinin kendi kendini eleştirmesine olanak sağlamalıdır. Tüm bunlar için de öğrenciyi tanımak gerekir. Böylece öğrencinin kendi tarzını oluşturmasına imkan verilir. Bu da ancak bireysel ayrıcalıkların ayırımında olmakla gerçekleşir. Öğrenciye; kitap okuması ve bakması, sergi, müze gezmesi, sinema, tiyatro saydam gösterilerine, konserlere gitmesi önemsettirilmelidir. Örneğin kopya, çalışma tarzlarından sadece birisidir. Ancak yaratıcılığa açık bir çalışma tarzı değildir. Zanaat bağlamında öğrenciyi geliştirir. Ama hiçbir zaman Sanat Eğitiminin amacı bu olamaz. Öğrenci çağın olanaklarından yararlanmalı, malzeme seçiminin yaratıcılığın bir parçası olduğu unutulmamalıdır. Eğitim; soran, düşünen, akıl yürüten, sorun çözen, araştırmacı insan yetiştirir. Bunda öğretmenin rolü büyüktür. Bunun için de öncelikle öğrenciyi birey olarak kabul eder ve öyle davranır. Öğrenciyi yaratıcılık ve araştırma bağlamında özgür olmaya özendirir. Bunlar, ders dışında da öğrenciye zaman ayırmakla olur. Sanat Eğitimi ders saatleri içine hapsedilemez, sığdırılmaz. Ayrıca öğrencide tekrar olmayı denemek yanlıştır. Bunların sağlıklı olması, iyi bir pedagojik formasyona sahip olmakla ve Sanat Eğitimsi olarak mesleki bilgiyle donanımlı olmakla gerçekleşir. A. DONALD, "... birey bilgisel açıdan donatılırken, paylaşmayı başarmayı, kendi yeteneklerini sınamayı ve aşmayı öğrenmek zorundadır" diyor 'Art Education Theories' de. Sanat Eğitimi bir tasarımın gerçekleşmesinde kullanılan yöntemler bütünüdür. Böylece bu, bireyin kendisini ifade etmesinin bir olanağıdır. Duyu ve duyguları ses, devinim, çizgi, renk, yazı vs. ile başkalarına ulaştırmak olan Sanat Eğitimi, yönlendirme ve bilgilendirme bağlamında gereklidir. Sanat, yaşamı değiştirmek adına yeniden tanımlarken, yeniyi keşfetmektir. *Bu arada duygular eğitilirken zihne dayalı yetiler de gelişir. Bu da bu alanda edindiklerimizin başka alanlarda da kullanılabilmesini gösterir.* Sanat eğitimi; bireyin duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilme, yetenek ve yaratıcılığını estetik bir düzeye ulaştırma amacıyla yapılan bir etkinliktir. Bir kültürel yoğunluktur. Ama şunu da hiçbir zaman unutmamak gerekir; Sanat Eğitimi bireyseldir. Bireyin yaratıcı güç ve yetisini eğitmek, yaşamına aktarmasına olanak tanımak için vardır. Seçmek, paylaşmak, gelişmek için Sanat Eğitimi vardır. Sanat Eğitimi analiz ve sentezi öğreterek yaratıcılığı geliştirir. Öğrencinin yaşamı sorgulamasını ve toplumda birey olarak yerini almasını sağlar. Hayal gücünü çalıştırır; içsel güç, enerji, duygu, duyum ve algının yaratıcı çabayla dışa çıkmasını, tercih edilen malzemeyle şekillendirmelerine nedendir.

Sanatın sosyo-kültürel, psikolojik amaçları vardır. "Sanat Eğitiminin amacı; sanatın özü ile bütünleşip gelişmesidir; bireyin psikolojik farklılıklarını da gözeterik, ruhsal gereksinmelerinin doyurulmasıdır ve ruh sağlığı bakımından dengeli bir birey yaratma cabasıdır". (M. ERBAY)

Bireye eğitimi için gerekli bilgileri vermek lazımdır ama bunların, yaşamsal özellik taşıması da gereklidir. Nasıl endüstri, Bauhaus gibi bir okulu beraberinde getirdiyse modern yaşam da Sanat Eğitimi Bilim Eğitimi yanında gerekli kılmış, ayrıca uygulamaya yönelik yöntemlerinde çağa uygunluk gerektirmiştir. Sanat eğitimi; bilgi verme, görme ve diğer yetileri geliştirme, duyguya yaşam verme ve hayal dünyasının eylemini gerçekleştirir. Kısaca Sanat Eğitimi başkalarıyla buluşma köprüsüdür. Sanat Eğitimi amaçlarına bir kere daha bakacak olursak;

1. Görsel yolla algılamayı öğrenmek
2. Yaratıcılığı geliştirmek
3. Sanatın anlaşılmasını-paylaşılmasını sağlamak
4. Kendini ifade etme yeteneği kazandırmak
5. Endüstriye hizmet etmek
6. Yaşamı değiştirmek
7. Sanat Eğitimi yoluyla doğru görme, ayırıtının ayırıtına varmayı sağlamak
8. Sanat Eğitimi duygu ve düşüncenin görselliğe dönüşmesini sağlamaktır.

Sosyal psikolog Dr. I.Taylor ise yaratıcılığı şöyle sınıflamıştır:

- Dışavurumcu yaratıcılık (çocuk resimleri)
- Üretici yaratıcılık (meslek)
- Buluşa dayalı yaratıcılık (bilim)
- Gelişmeci yaratıcılık

Sanat bir iletişim aracıdır. Ayrıca geçmişi günümüze taşırken, geleceğimizi de yapılandırır. Tüm bunlar eğitim çerçevesinde hükmetmek yerine demokratik unsurları yerleştirmek, öğrenciye salt kuru bilgi aktarımı yerine kişiliğine uygun gelişimi sağlama olanağı vermekle olur. Yaratma öğrencinin kişiliğiyle ilgilidir. Bu nedenle Sanat Eğitimi kitle eğitimi değil, bireysel eğitim olmak zorundadır. Sanat Eğitimi; öğrenciyi, çok yönlü düşünen ve araştıran, başkalarının düşüncesini mutlak kabul etmeyen, kuşku duyan, duyuran nitelikte gerçekleştirmelidir.

Sonuçta Temel Sanat Eğitimi bireyin yaratıcı, araştırmacı, sorgulayıcı olmasını ve kendine güvenmesini sağlar. C. SMİTH, "Sanat Eğitiminde belleğin eğitilmesine, çocukların zihin gözüyle çalışmasına olanak tanınır" demiştir. Ama şurası da kesindir ki, Sanat Eğitimi zaman içinde ve ayrıca bireyden bireye de değişir. Sanat eğitiminde öğretmen rehberlik ederken öğrenci istediğinde veya gerektiğinde devreye girerken, başka eğitimci ve sanatçılarla da ders desteklenir. Ama bir danışman sürekliliği de olması gerekir.

Programlar hazırlanırken; konuya göre, eyleme göre (isteklere göre), kapsama göre (proje), çerçeve programlar (amaç ve ilkeler) olarak gerçekleştirilir. Sanat Eğitimi programlarında kullanılacak genel sanat dilinin yanında ülke geçmişi, koşulları ve geleneği üzerine kurularken, ulusal boyut uluslararası boyutla zenginleştirilmelidir. Bilgi ve becerinin birleştirimi olan eğitim; ulusal ve uluslararası tırmanışın en önemli basamağıdır. (M. ERBAY)

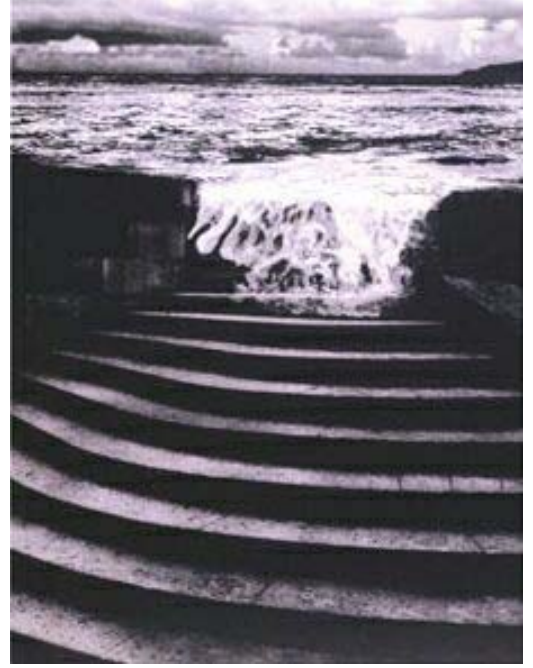
Eğitimi kalıtımsal özellikler, fiziksel özellikler (zeka, özel yetenek), kişilik yapısı-psikolojik nitelikler etkileyeceğine ve bu da bireyden bireye değişeceğine göre yöntemler de bu bağlamlarda değişir. Bunlar dikkate alınırken yaşama geçirme tarzı; öğretmene danışmanlık yüklemeli, hükmetmek değil. Bu arada kültürü koruma ve iletme görevi de üstlenmelidir. E. ULMAN, "eğitmenin, öğrencinin kendi kişisel deneyimlerini araştırması ve bu deneyimleri, kendi kişisel arzuları, gereksinimleri ve yetenekleri doğrultusunda düzenlemesi konusunda yönlendirmesi gereğini" belirtmektedir. "Öğretim; öğrencinin sanat araçlarını, olanaklarını ve sınırlamalarını anlamasına, ifade şekline ve özel eğilimlerine en uygun araçları seçmesine yardım eder." (M. ERBAY) Sanat Eğitiminde kendini gerçekleştirirken, öğrenci, bireysel çalışmanın yanında grup çalışması da yapar. Ayrıca *disiplinler arası çalışmalar da yaptırılmalıdır. Ancak bu, öğrenciye, onun kişiliğini yok edecek ve onu dolduracak şekilde değil besleyecek, ayıklayacak nitelikte yaptırılmalıdır. Bunda öğrencinin alt yapısı gözletilmeli, kitle eğitiminden kaçınılmalıdır. Başka alanlardan besleneceği bilgi, uygulama, görgüyü kendi alanıyla ilişkilendirmesine olanak tanıyarak; disiplinler arası etkileşim, sağlıklı hale getirilmelidir. Yoksa başka yerlerden transfer edilenler boşlukta kalacak, böyle bir altyapıya sahip olmayanlar da anlam bulmayacaktır.*

Köyde Resim öğretmenliği yapan bir öğrencim, "şehirde malzeme çok, köyde az" diyor. Bu nedenle zorlandığına dair serzenişte bulunuyordu. Ona "malzemenin sorun olmaması gerektiğini, takvimlerin arkalarına, gelen mektup zarflarına, eski gazete kağıtlarına, etrafta bulunan ağaç parçalarına kadar her şeyi değerlendirebileceğini" söylemişim ve ilave etmişim; "asıl sorun malzemede değil, Sanat Eğitime bakış açılarıdır gerek devletin gerekse senin. Bu, köyde de kente de değişmez. Önemli olan, senin yaratıcı bir Sanat Eğitimsi olman ve bunu derse taşıman. Sınırları zorlamalıyız."

Öğretmen öğrenme ortağı olmalıdır. İnsan gereksinim duyduklarını öğrenmek ister. "Bizdeki eğitimin anlamı eğmekten gelir. 'Education' dik durmak anlamını taşır." (T.TİTİZ) Bu anlamda Türk geni ve geleneği taşıyan öğrenciye hitap ediyorsunuz. Maria MONTESSORİ "eğitim, öğretmenlerin çocuklara sözcüklerle anlattıklarıyla değil, çocukların fiziksel ve sosyal çevrede geçirdikleriyle gerçekleşir" derken; ERASMUS, "Bir ulusun gerçek umudu, gençliğinin iyi eğitilmesinde yatar" demiştir. Yaratıcılık öğretim elemanının şablonlarıyla yok edilebiliyor. Halbuki geleceğin toplumunu oluşturacak bireylere öncelikle özgür düşünebilen, sorumluluk yüklenen, insana ve dünyaya saygılı olan ve yaratıcı bir nitelik kazandırılmalı. Bunlar için özgüven sağlanmalıdır. Bu da eğitimcinin baskın olmasıyla gerçekleşemez.

"Sanat Eğitimi; tüm dünyayı kapsar - geçmiş ve geleceği ilgilendirir - bir ayrıntıdır- bireyin gelişimiyle koşuttur - bireyin kendi kendini koşullamasıdır - bağımsızdır - kesinlik yoktur - değerlendirmesi kesin değildir - öğrenci kendi meraklarıyla yol alır - hoşgörülüdür - insan bedeninin sınırlarını zorlar - öğrenci tüm dünya ile savaşım yaptığını bilmelidir - kendini ispatlamaya çalışmak gelişme nedenidir." (İ.USMANBAŞ)

Yapılacak çalışma 'ben' de, zihinde, duyuda oluşur. Bunların eğitimi ve ne ile ifade edildiği de çok önemlidir. Eğitimde; özgür bir yaratıcı ve orijinal düşünür olmak durumundayız. *Bir ülkenin gelişimi basmakalıp yinelenmelerin yaşama geçirildiği eğitim tarzıyla değil, ütopyaların arkasında durmakla, hayal gücünü zorlamakla, orijinaliteyi yakalamakla olur. Bu da eğitimde yaratıcılığın ön plana alınmasıyla gerçekleşir. Önce yaratıcılık geliştirilmeli ki bu tarz, her alana uygulanabilsin. Hayal gücü geliştirilen birey bunu her alana uygulayacaktır mutlaka. "Yaratıcılığın zaman içinde süreç olarak izlenmesinin gerekliliği kadar çevre koşulları ve kişilik özellikleri de göz önünde bulundurulmalıdır." (H.S.YAVUZ) Yaratıcılık bir süreç olduğu için de eğitilebilir. Psikolojik düzeyde yaratma biyolojik düzeyde yaşama koşuttur. Yaratıcı bir bireyin verimli olabilmesi güdüleme ve bireysel özellikleriyle örtüşür. Yetenek, kalıtım ve çevre koşullarına bağlıdır. Sunu, bu yetiyi geliştirebilir ya da ket vurabilir. Bu anlamda eğitimde, yaratıcı öğrenim ön plana alınmalıdır. Değişiklik ve yenilik hoş görüldüğü sürece yaratıcılığa prim verilmiş demektir. Unutmamalıdır; yaratıcılık herkesin işidir.*

"Imagination"

OSBORN (1962), zihinsel işlevlerin yönetilmesi şöyle sıralamıştır;

1. İçer alma-bilgiyi içerebilme yetisi
2. Bilgiyi tutabilme ve anımsama yeteneği (Görme ve anımsama)
3. Yargı
4. Hayal gücü-yaratıcı düşünme yetisi

Sürecin aşamaları;

1. Olayı saptama
2. Sorun tanımlama
3. Hazırlık, analiz ve sentez
4. Fikir bulma
5. Düşünce gelişmesi
6. Çözüm
7. Değerlendirme
8. Benimseme

Sanat Eğitiminde hayal gücünün görsel kayıtlarla zenginleştirilip araştırmaya yönelmesi ve değerlendirmeler söz konusudur. Yaratıcılık evrensel, farklılıklarına karşın herkeste bulunabilir. İşte bunun eğitimle geliştirilmesi söz konusudur. Bunun için çevreye, insana duyarlı olmak gerekir. Bu duyarlılık yaratıcılığı da beraberinde getirecektir mutlaka. Görme, anlama, ilişkilendirme, merak yeni doğumların nedenidir. İşte bu da doğru bir eğitim anlayışına tabii tutulduğunda doğumun sağlıklı olmasına neden olacaktır. Yoksa doğum baştan değil ayaklardan başlar. Öğretim elemanı, anlatmanın çeşitli yolları olduğunu vurgulama rehberliğinde bulunurken hoşgörü çerçevesinde de öğrenciyi özgür bırakabilmelidir.

Tüm bunların çok küçük yaşlarda başlaması gerekir ki yaratıcılık konusunda başarı artabilsin. *Düşüncenin, yaratının değeri çok erken yaşlarda verilmelidir.* Yaratıcı süreç de her şeyde olduğu gibi gereksinmeler çerçevesinde varlığını sürdürür. O halde öğrenciyi doldurmak değil; gereksinmelerine yanıt aramak, aramasına olanak tanımak daha doğru olur. Şunları hiçbir zaman akıldan çıkarmamalıdır; tüm bireyler değişik alanlarda yaratıcı yetilere sahiptir. *Herkesin ilgi alanı gibi yaratı alanı da farklıdır ve yaratıcılığa giden yol gereksinmeden, duyarlılıktan geçer. Yeni yöntemler sınanırken, doldurma yerine ilgi ve kapasite farklılıkları hiçbir zaman göz ardı edilmemelidir. Öğretim elemanı bunu hep canlı tutmalıdır.* Bu olguyu zenginleştirmek aileye ve öğretim elemanlarına düşer. Yapıcı eleştiri de olumlu tavır için bir göstergedir doğrusu. SLOVHOVER, yaratıcı sürecin bir düşünme yolu olduğunu her an ortaya çıkacağını savunur. Sanat ve kültürde yaratıcı süreç simgeye çevrilir. Eğitim sürecinde de gerçekleştirilen budur. FREUD, insan zihninde şiirsel bir güç olduğuna inanır. JUNG, yaratıcılığı bilinçaltına dayandırır. RANK' a göre ise; sanatçı, irade ve işlem adamı, başka bir deyişle yaratıcıdır. Ama tüm bunların kaynağı ne olursa olsun yaşam ve ölüm her şeyi belirliyor galiba. Ölümsüz olabilmenin tadı sanatta doyuya var. Var olmanın dayanılmaz hafifliği gibi, sevginin paylaşımı, yaratılanların paylaşımı; işte gerçek olan bu. Önemli olan bunun doğumunu ve gelişimini sağlıklı yapabilmektir. Ailede başlayan bir şeyler olmalı; çocuğun yapısına, farklılığına değer verme gibi.. Bu örüntü, eğitimde sağlıklı bir şekilde devam etmeli. Çünkü J. DEWEY'e göre "eğitim sosyal değişime açılan bir yoldur". Daha iyiye, daha güzele, daha insansılığa yürüme gerekliliği, kaliteli bir yaşamın denek taşlarıdır. Dünyanın % 70'i su, insan vücudunun %70'i su olduğu gibi dengede olunca günlük yaşam, ya da kağıda, tuvale, mekana, sese, devinime dönüştürülen yaratı yerini bulacaktır. Tıpkı vücudun biyolojik yaşamını sürdürebilmesi için ne istediğini bilmesi gibi. Bunlar özgüvenle gerçekleşir. Demek ki *eğitimin ereklerinden biri de öğrenciyi özgüvenini sağlamaktır. Bu da bireysel eğitimle olacaktır, kitle eğitimiyle değil. "Yaratıcılığı ortaya çıkarmak ve geliştirmek için bir tür sorun çözme olarak ele alındığında, yaratıcılığı etkileyecek ve deneysel olarak kullanılacak değişkenler üzerinde durulması yarar sağlayacaktır".* (Halide S.YAVUZ) Bu durumda Sanat Eğitiminde öğrenciyi araştırmaya yönlendirmek en doğru yöntemlerden biri olacaktır. Bunun beslenmesi de çok önemlidir. Okuyarak, gezerek, izleyerek vs.

Yaratıcı bireyin özelliklerinden birkaçı;

- Başarılıdır,
- Yaratıcı insan düzen gereksinmesi ile güdüdür. BARON (1958)
- Meraklıdır
- Öz kanıtlama içersindedir.
- Özgürdür
- Yüksek üretim gücüne sahiptir
- Kuşkuludur
- İlgi alanları çok yönlüdür
- Estetiksel yargı içindedir
- İçer dönük bir yapısı olabilir
- Coşkuludur
- Önselidir
- Etkileyendir.

Sanat Eğitimi; bireyin duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilme yeteneklerini ve yaratıcılık gücünü estetik bir düzeye ulaştırma amacıyla yapılan tüm eğitim çabasına denir. Böyle bir çalışma bireyler arası diyalog sağlar ve eşit hakları amaç edinir. İçinde özgürlüğü taşıdığı için sanat, toplum normlarıyla çakışma gösterir, bu da yaratıcılığa temel sağlar. Bireyin sessizliğini giderir; yetilerini harekete geçirerek kendilerine güven sağlamak Sanat Eğitimi ile gerçekleşir. Sanat Eğitimi ikilidir. Sanattan anlayan, onu seven, bilinçle izleyen bireyler yetiştirmenin yanında sanatı yaşam biçimi yapacak bireylere hitap etmek ve sanatçıya çalışma ortamı hazırlamaktır amaç. Eşit hakların sağlanmasında Sanat Eğitimi salt düşünce oluşumu değil, aynı zamanda bir öğrenme sürecidir. Bu hakların sayılması bireyin başarılı bir toplum yapısında yükselme şansını artırır. Ona uğraşlarında objektiflik kazandırır. Sonuçta Sanat Eğitimi; estetik duyarlılık kazandırır. Duygu ve düşüncelerin başka insanlara bu yolla ulaşmasını sağlar. Öğrencinin zihinsel ve algısal yetileri gelişir. Yaratıcı bir düşünce tarzı kazandırır. Sürekli çevresini sorgulayan, eleştiren ve değerlendiren bireyler yetişir. Bu bağlamda Sanat Eğitimi gerekli kılan etmenleri de şöyle sıralayabiliriz.

Toplumsal neden; günümüzde Sanat Eğitimi gerekli kılan en önemli neden; toplumun giderek sanayileşmesi ve insanların mekanik bir ortama yöneltildiği sonucu bireye duygusal bir takım değerler yüklemesidir. Sanat Eğitimi; doğa, madde ve insan arasında ilişki geliştirmeyi sağlar.

Psikolojik neden; bireyi, üstün kılan tasarım ve yaratma yeteneğidir. Sanat Eğitimi bu yetiyi en özgür uygulama alanıdır. Yaratma olayı psikolojik olarak algılamaya yöneliktir. Algı, duyu organlarımız yoluyla çevre hakkında edindiğimiz bilgilerin toplanması ve yorumudur. Ancak bireyde bulunan yaratma gereksinmesi kısıtlanırsa ruhsal yönden uyumsuz bir insan haline döner. Halbuki Sanat Eğitimi; algılama, yaratıcı düşünme - hayal gücü geliştirilme, analiz ve sentez, yaratıcı problem çözme ve yorumlamayı içerir.

Estetik neden; estetik, bireyde ayırt edici kuvvettir. Bu, seçme olayını da beraberinde getirir. Bu da Sanat Eğitimi gerekli kılar.

Yaşamın getirileri ve sorunları yaratıcı süreçle çözümlenebilir. Bu, Bilim Eğitiminde de böyledir, Sanat Eğitiminde de ve yaşamın içinde de. Bu bağlamda Sanat Eğitimi, okullarımızın ilkinden sonuncusuna kadar verilmelidir.

Sanat Eğitiminin yorumuna dair örneklerle yazıma nokta koymak istiyorum.

SANAT EĞİTİMİ, bireyin duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilme yeteneklerini ve yaratıcılık gücünü estetik bir düzeye ulaştırma amacıyla yapılan tüm eğitim çabasına denir.

SANAT EĞİTİMİNİN bir başka yararı da kişisel bütünleşmedir. Bu, sanatın ara sıra sembolik ifadeler aracılığıyla gerilimleri azaltması yönündeki katkısıdır.

- **SANAT EĞİTİMİ,** teknik becerilerin gelişmesini de sağlar. Resim ya da çizimle de, müzik ya da diğer bir güzel sanat dalında da beceri kazanma aracı olmasıdır.
- **SANAT EĞİTİMİNİN GEREKLİLİĞİ**
 - Uygur bir toplum yaratır
 - İnsan ruhunu yüceltir, ruhsal gereksinimleri doyurur
 - Dengeli bir birey yaratır
 - Zihinsel yetileri geliştirir.
 - Kendine güvenen insan yetiştirir.
 - Teknolojik yoğunlaşma karşısında denge oluşturur.
 - Sanat eğitimindeki değişimler, toplumdaki bilimsel, teknolojik, kültürel, siyasal değişimlere de bağlıdır. Aynı biçimde bir toplumsal kurum olarak "okul" ve bir toplumsal bilim ve düzence olarak "eğitim" de değişime uğrayacaktır ve uğramaktadır.
- **SANAT EĞİTİMİ,** öğrenme süreçlerinin en iyi biçimde düzenleyip yönlendirdiği sanat etkinlikleri sürecinin sonunda katılanlar, dolaysız olarak yaşadıklarının ve denetlediklerinin birer yaratıcı anlatıma kavuştuğunu, "kendini ifade", "kendini gerçekleştirme" olgularının gerçekleştiğini görürler. Gerçekle, madde ile dolaysız olarak kurulan bağ, hem gerçeklerin hem de benzer süreçlerden geçen her türlü yaratmanın, özellikle sanat ürünlerinin anlaşılıp değerlendirilmesini ve yorumlanmasını güçlendirir. Bu tür etkinlikler; eski ve yeni sanat yapıtlarının incelenmesi, sanat akımlarının, onların üsluplarının ve ünlü sanatçıların tanıtılması gibi bilgilerle de desteklenir. Böylece hem üretici hem alıcı, yani sanat tüketicisi için de dengeli bir yetişme sağlanır.
- **SANAT EĞİTİMİ,** eğitim-öğretim çocuğun imgelemine canlı tutulup yaratıcılığa çevrilebileceği biçimde tasarlanmalıdır. Yeteneklerin çeşitliliğini hesaba katmayı bilen, derinliğine bir öğretim gereklidir. Çünkü yaratıcılık, akıllı da bir dereceye kadar kullanarak birtakım tekniklerin kazanılmasına bağlıdır.
- **SANAT EĞİTİMİNDEN,** salt görsel ve plastik alandaki eğitim değil, tüm ifade tarzlarını kapsayan bir eğitim anlaşılmalıdır. Bilinç, yargılama ve usa vurma güçlerinin aslında zekaya dayalı tüm duyuların ve duyguların eğitimidir. Bireyin nesnel dünyadan edindiği algılar ve bunlara ait imgeler yanında, içten gelen ve herkeste bulunan imgelerle, alt-bilinçte oluşan imgeler bulunur. Bunlarda bir tür anlatım biçimi, dili olup, sanat etkinliğinin temel öğelerindendir ve bunlarda eğitilebilirler. Eğitimin genel amacı, her bireyde kişiliğin gelişmesine yardımcı olmaktır. Bunu gerçekleştirmek için de Sanat Eğitimi-estetik eğitim şarttır.
- **SANAT EĞİTİMİNİN AMAÇLARI (READ)**
 - Tüm algı ve duyum tarzlarının doğal yoğunluk ve yeğinliğini korumak,
 - Çeşitli algı ve duyum tarzlarının birbiriyle ve çevresiyle bağlantısında uyum sağlamak,

- Duyguların anlaşılabilir, paylaşılabilir biçimde anlatımını sağlamak,
- Zihinsel yaşantıların anlaşılabilir biçimde anlatımını sağlamak (düşünce, duygu, duyum, sezgi). Bunların eğitilmesi, kişiliğin gelişmesine neden olacaktır. (READ)

Sonuçta, iyi bir okul önemlidir. Ama ondan daha önemli olan bireyin kişiliğidir. Bu nedenle iyi bir okuldan vasat, kötü bir okuldan ise iyi bir şekilde mezun olunabilir. Nitekim eğitimci yetiştirme amacı taşımayan Sanat okullarından mezun olanlar sanatçı olarak yetiştirilmezler. Bu, insanın kendisindedir, içindedir. Gelişmesi okulda olur, kararı kendisine aittir. Bunun ekimi anne karnında başlar, çevrenin doğru yönlendirmesiyle gelişir. Bunun için eğitim özellikle Sanat Eğitimi doğru ve bireysel bağlamda verilirse yaratıcılık gelişir, mezun olanların alımları yeterli ve kendi gelişimine açık olur. Demek ki başkalarının peşinden giden değil kendi olanlar yaratıcılığa açıktır. Buna olanak tanıma veya tanımama, eğitimciyi ilgilendirir öncelikle. Tabii anne de bir eğitimcidir. Bu anlamda annenin eğitimi de çok önemlidir.

KÜLTÜREL AÇIDAN AVRUPA BİRLİĞİ'NE YAKLAŞIM SEMPOZYUMU SONUÇ BİLDİRİSİ

6) Yaratıcılık ve sanat eğitimi konularında Avrupa Birliği'yle aramızdaki farklılığın giderilmesi için, bireyi meşrulaştıran bir eğitim sistemi kaçınılmazdır. İdeal eğitim için öğrenciye seçenekler getiren ortam ve yaratıcılığın ipuçları sunulmalı, öğrenci ve öğretim üyesi arasında karşılıklı güven oluşturulmalıdır. İnsan hakları, çevre, kent kültürü, tarihsel ve doğal mirasın korunmasını, yurttaşlık bilinci ve özgür birey kimliğiyle özümseyip geliştirebilecek nesillerin yetişmesini temel alan bir eğitim hedeflenmelidir.

Kaynakça:

YAVUZ, H.S. Yaratıcılık-BÜ yay. 1994

BÜYÜKİŞLEYEN, Z. Sanat Eğitimi-Meteksan yay. 1977

BECER, E. İletişim ve Grafik Tasarım-Dost Kitapevi 1997

NİETZSCHE, F. İyinin ve Kötünün Ötesinde Bir Gelecek Felsefesini Açış-Ara yay. 1990

GÜNDÜZ, V. Cehenneme Övgü Gündelik Hayatta Totalitarizm-Ayrıntı yay. 1996

Richard Calvo
"Color of Dreams"